МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Асоціація міжнародного навчання та стажування «АМОС», м. Варна, Болгарія

Навчально-науковий інститут права
Кафедра публічного права

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Збірник тез

IX Міжнародної науково-практичної конференції

присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, доктора юридичних наук Віктора Тарасовича Білоуса

26 жовтня 2023 року

Ірпінь

2023

УДК 336.1(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)261я431

Ф59

Рекомендовано до видання
Вченою радою Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
від 06 листопада 2023, протокол № 6

Редакційна колегія:
Віктор БІЛОУС, д.ю.н., професор, заслужений юрист України;
Марина ГЛУХ, к.ю.н., доцент; Олена МЕЛЬНИК, к.ю.н., доцент

Ф 59

Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, д.ю.н. Віктора Тарасовича Білоуса. м. Ірпінь, 26 жовтня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. 312 с.

Тези подаються в авторській редакції.
Організатори конференції не несуть відповідальності
за зміст поданих матеріалів.

УДК 336.1(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)261я431
© Державний податковий університет, 2023

ЗМІСТ

Ариштевич О.В. Перспективи міжнародно-правової співпраці з податкових питань в Україні…….. **11**

Афонін Т.В. Проблеми правового регулювання трансфертів у бюджетній системі України…….. **15**

Білецька Д.С., Василенко Д.О. Фінансово-правова відповідальність…… **17**

Білоус В.Т., Тернущак М.М. Категорія «фінансова безпека держави» у теоретико-правовому вимірі……. **23**

Боднарчук О.Г. Законодавче та державне регулювання питань забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану…… **26**

Бойко-Слобожан О.О. Фінансова безпека України в умовах воєнного стану…… **30**

Бортник Н.П. Продовольча безпека у контексті економічної та фінансової безпеки держави…….. **33**

Бригінець О.О. Проблеми правового регулювання безпеки сучасної банківської системи України…….. **35**

Бугера Д.М. Значення та місце податкової безпеки в системі фінансової безпеки України…….. **38**

Видинчук М.А., Мельник О.П. Особливості оподаткування криптовалюти: проблеми та перспективи регулювання…… **40**

Гаврилюк В.С. Перспективи розвитку фінансової політики в умовах воєнного стану…… **43**

Галушка С.І. Правові проблеми практивізації неподаткових доходів бюджетів…….. **47**

Голуб Х.А. Податкова система Швейцарії: досвід для України……. **49**

Горайчук А. С. Використання бюджету в сучасних умовах…….. **53**

Гулієва З.Н., Корж Т.С. Фінансова безпека держави в умовах воєнного стану……. **57**

Демчук М.В. Правове регулювання фінансового ринку України в умовах воєнного стану…… **61**

Депутат Є.В. Оптимізація взаємодії органів державної влади та НБУ у сфері фінансової безпеки банків..... **66**

Димчуков В.М. Безпека банківської системи як складова фінансової безпеки держави..... **69**

Дронова А.А. Військові адміністрації та їх значення для фінансової безпеки держави..... **73**

Єроменко А.Р. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану..... **76**

Жовтий В.О. Роль фінансового права під час фінансових криз та відновлення економічної стабільності..... **80**

Зайчук Л.М., Куріло Т.О., Податкова підтримка навчання: правове регулювання в Україні та іноземний досвід..... **84**

Зінюк І.В. Вплив податкової політики на фінансову безпеку України в умовах воєнного стану..... **88**

Зубко Х.О. Особливості валютного регулювання в сучасних умовах..... **91**

Ільніцька О.Р., Лущик М.В. Фінансове законодавство як підстава забезпечення національної безпеки України в умовах воєнного стану..... **95**

Інгульська Д.А. Правове регулювання криптовалюти в Україні..... **100**

Калюжна К.В., Басараб О.А. Забезпечення фінансової безпеки в Україні в умовах воєнного стану..... **103**

Карауш А.Ю. Адміністрування митних платежів в Україні..... **106**

Карпов О.В. Особливості кримінальної відповідальності за порушення бюджетного законодавства..... **110**

Касьяненко Л.М. Податково-правове стимулювання розвитку економіки..... **112**

Кириченко К.О. Характеристика недобросовісної конкуренції та як захистити від неї підприємство..... **117**

Климчук С.В., Гарбінська-Руденко А.В. Правове регулювання криптовалюти в Україні..... **121**

Ковальчук Д.О., Голодюк Д.А. Правові аспекти криптовалюти в Україні…….. **124**

Ковбасюк В.С. Роль державної податкової служби у забезпеченні податкової безпеки держави……..... **128**

Коломієць Д.В. Правова основа діяльності бюро економічної безпеки як органу, що забезпечує фінансову безпеку держави……. **132**

Кондратюк В.В. Особливості валютного регулювання в умовах воєнного стану…… **136**

Корнева Т.В., Сірочук І.В. Валютний контроль під час переміщення товарів через митний кордон України……..... **140**

Косар А.О., Сокол Н.В. Значення фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах війни…… **144**

Костиріна М.С., Риженко А.М. Фінансова безпека як основна функція держави на сьогоднішній день……..... **148**

Кузьмик М.М. Правові проблеми діяльності державної казначейської служби України……... **151**

Лазаренко Д.О. Особливості фінансового моніторингу в період дії воєнного стану…… **154**

Лазаренко Д.О. Валютні обмеження введенні в результаті дії воєнного стану…… **157**

Липницька А.М. Правове регулювання та аналіз механізмів боротьби з фінансовою корупцією як складової фінансової безпеки України…… **160**

Лугіна Н.А., Лугін С.В. Значення органів національної поліції у забезпеченні фінансової безпеки держави……... **163**

Любовець Д.О. Механізми моніторингу та контролю над міжнародною фінансовою допомогою в Україні…… **166**

Лямзіна О.В., Чичик Д.Ю. Характеристика виникнення податкового обов'язку та його особливості……... **169**

Мазур Т.С., Федан Л.О. Фінансова безпека підприємства в сучасних економічних умовах…… **173**

Миколаєнко П.М. Адміністрування податкових надходжень до бюджету в умовах війни…… **176**

Михайлюк М.М. Суд, як суб'єкт забезпечення економічної безпеки держави…… **180**

Немировська П.В. Проблеми фінансової безпеки в сучасних умовах функціонування…..... **183**

Новицький А.М. Фінансова безпека: глобалістичні виклики сьогодення…….. **186**

Олійник І.Л. Податкові пільги та їх вплив на стимулювання господарської діяльності…… **190**

Паланська Б.І. Корпоративне шахрайство: причини виникнення та напрями боротьби…… **193**

Пахолок В.Я. Податок на прибуток підприємства: особливості впровадження та зміни на період воєнного стану…… **198**

Петрук В.П., Шаркова В.С. Фінансово-правове регулювання технології блокчейн: стан та перспективи використання криптовалют…….. **202**

Половко С.М. Актуальні питання правового регулювання безпеки існуючої банківської системи України……. **205**

Попіль А.П. Податкова система України: роль в економічному розвитку та фінансовій безпеці…….. **208**

Прутенський К.І. Економічна безпека регіону як складова національної безпеки України…….... **211**

Романенкова А.Ю. Вплив на фінансову безпеку України корупційних проявів при державних закупівлях…… **215**

Самгородська С.В. Фінансовий контроль в умовах воєнного стану…….. **219**

Севастьяненко О.В., Бідалова К.С. Ставки майнових податків як елемент юридичного складу податку. Проблемні питання справляння майнових податків в умовах воєнного стану…… **224**

Сержантова В.О. Бюджетна безпека України у 2023 році в умовах війни.. **228**

Сидоренко Д.С., Минюк О.Ю. Взаємодія національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення фінансової безпеки держави..... **231**

Сластьоненко О.О., Лаговська Н.В. Фінансова безпека в умовах воєнного стану..... **235**

Сторожук А.О. Забезпечення кібербезпеки під час здійснення валютних операцій..... **238**

Субіна Т.В., Орловськiй Я. Особливості інформаційної безпеки банківських установ..... **242**

Теребейчик Ю.Р. Податкова складова фінансової безпеки держави..... **245**

Терновий Б.В. Правовий статус державної митної служби України в забезпеченні фінансової безпеки держави..... **249**

Тернущак М.М. Забезпечення юридичної безпеки в Україні в умовах воєнного стану..... **253**

Ткачук В.В. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України в контексті забезпечення фінансової безпеки держави..... **255**

Топчій В.В. Кримінально-правові аспекти фінансової безпеки держави.... **259**

Федорук М.І. Особливості бюджетних правовідносин в умовах воєнного стану..... **262**

Фірскіна К.М. Зовнішні загрози фінансової безпеки підприємств України..... **266**

Франко І.Ю. Забезпечення фінансової безпеки банківської установи..... **270**

Цикалюк В.О. Воєнний стан та його вплив на фінансову безпеку України..... **274**

Цимбалюк А.В. Фінансова безпека в системі економічної безпеки України..... **278**

Чемеріс Р.О. Деякі питання щодо декларування про майновий стан та доходи..... **281**

Чорноіван Я.С. Аналіз сутності фінансової безпеки України та країн європейського союзу..... **286**

Шаповалов Д., Коваленко Л.П. Особливості основних стабілізаційних напрямів фінансової безпеки…… **290**

Шаповалова А.О., Біленко А.І. Деякі питання державного фінансового контролю…….. **294**

Швайко І.Є. Правові засади здійснення фінансового контролю…….. **299**

Шопіна І.М. Корпоративна доброчесність правоохоронних органів як умова забезпечення фінансової безпеки держави…… **303**

Ятчук Р.С., Бойко-Слобожан О.О. Правові засади фінансового контролю. здійснення фінансового контролю…… **306**

Яцюк С.О. Особливості розслідування кримінальних правопорушень в банківській сфері…… **310**

Руслана ЯТЧУК,
здобувач вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
Олена БОЙКО-СЛОБОЖАН,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри публічного права
Державного податкового університету

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ. ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Фінансовий контроль є необхідним елементом економічної системи будь-якої країни, орієнтованим на забезпечення додержання законності, фінансової дисципліни та уникнення фінансових правопорушень під час мобілізації, розподілу та використання ресурсів для виконання завдань і функцій держави, а також для досягнення ефективного соціально-економічного розвитку всіх учасників фінансових відносин. В Україні за останній період відзначається значною зростанням кількості економічних злочинів у сфері підприємництва, що призводить до швидкого процесу криміналізації банківської та кредитно-фінансової системи та зовнішньоекономічної діяльності.

З цього погляду, важливо посилити боротьбу з економічними злочинами, забезпечуючи ефективність заходів з фінансового контролю шляхом вдосконалення нормативно-правової бази, розробки обґрунтованих методик здійснення фінансового контролю та використання відповідної термінології [2, с.116].

На сучасному етапі важливим напрямком сучасної економічної і фінансової політики є організація ефективного фінансового контролю для повного формування та своєчасного надходження доходів до бюджетів на всіх рівнях, а також для забезпечення законності та ефективності використання фінансових ресурсів і майна.

У процесі контролю за фінансово-господарською діяльністю та розслідування економічних злочинів, особливу важливість набувають навички в області бухгалтерського обліку, який відображає всі господарські операції та визначає фінансові результати, економічного аналізу для виявлення причиново-наслідкових зв'язків між подіями та умовами, які призвели до цих подій, а також господарського контролю, який дозволяє виявляти відхилення, порушення та зловживання [3, с.72].

Фінансовий контроль застосовується у всіх сферах, де діють фінанси, оскільки процес створення та використання фондів коштів підпливає на різноманітні об'єктивні та суб'єктивні фактори. Це загалом визначає об'єктивну необхідність фінансового контролю, який стає важливою частиною фінансової діяльності та інструментом впливу на стан і розвиток економічної системи держави.

Об'єктом фінансового контролю є фінансова діяльність підприємств, бюджетних установ, організацій, фінансово-кредитних інститутів тощо, що здійснюють фінансові операції. Предметом контролю є фінансові операції, пов'язані зі створенням та використанням фондів коштів. Проте об'єкт фінансового контролю належить до ширшого спектру, ніж просто перевірка фінансових ресурсів, оскільки в кінцевому підсумку контроль здійснюється за використанням матеріальних, природних та трудових ресурсів у процесі їх обігу через фінансові відносини.

Основною метою фінансового контролю є забезпечення фінансової дисципліни та запобігання фінансовим правопорушенням. Таким чином, слід розуміти, що фінансова дисципліна визначається як стан додержання фінансово-правових норм органами державної влади, місцевим самоврядуванням, суб'єктами господарювання, об'єднаннями громадян, посадовими особами та громадянами, відповідно до встановлених законодавством та нормативно-правовими актами фінансово-правових норм, і виражає одну із складових законності.

Щодо нормативно-правового забезпечення фінансового контролю в Україні, в чинній національній правовій системі існує значна кількість "розповсюджених" законів і підзаконних нормативно-правових актів. Це практично створює проблеми в процесі правозастосування та суттєво розбалансовує фінансове законодавство.

Основні принципи регулювання державного фінансового контролю визначається Конституцією України, яка є Основним Законом. Вона закріплює ключові ідеї фінансового контролю, визначає правовий статус і повноваження органів виконавчої та законодавчої влади, таких як Верховна Рада України і Кабінет Міністрів України. Крім того, Конституція України визначає контрольні функції Президента як глави держави [4, с.92].

Відповідно до Статті 19 Конституції України, що визначає правовий порядок в країні, органи державної влади та місцевого самоврядування, а також їх посадові особи повинні діяти виключно в межах повноважень та у спосіб, передбачений Конституцією та законами.

Стосовно фінансового контролю, Стаття 85 Конституції України визначає, що Верховна Рада України здійснює контроль при затвердженні та виконанні Державного бюджету, а також ухваленні рішення про звіт щодо його виконання. Також визначено важливий парламентський контроль за використанням Україною іноземних кредитів.

Глава 17 Бюджетного кодексу України визначає основні принципи контролю за дотриманням бюджетного законодавства, надаючи повноваження різним органам, включаючи Верховну Раду, Міністерство фінансів, Державне казначейство, Рахункову палату та інші.

Податковий кодекс України регулює види податкових перевірок та їх порядок. Глава 4 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначає правила накладення адміністративних стягнень за порушення адміністративного законодавства, враховуючи обставини, що пом’якшують чи обтяжують відповідальність [5, с.23].

Також існує чинний Закон України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні" від 26 січня 1993 року, який містить основні положення щодо організації та здійснення державного фінансового контролю [1].

Узагальнюючи вищезазначене, фінансовий контроль є конкретною формою публічного контролю у сфері фінансів, спрямованою на забезпечення законності та обґрунтованості у формуванні публічних фондів коштів, повноти надходжень у відповідні фонди, а також на законність й ефективність їх розподілу та використання. Щодо особливостей правового регулювання фінансового контролю в Україні, вони визначаються розгалуженістю нормативних актів, але зазвичай вони базуються на законодавстві у сфері фінансового права.

Зазначається, що спеціальне законодавство у сфері фінансового контролю застаріле і не відповідає сучасному стану розвитку суспільних відносин та економіко-політичному стану держави. Тому висловлюється необхідність у прийнятті нового єдиного спеціалізованого акту, в якому буде закріплено поняття фінансового контролю, його цілі, завдання та принципи, а також форми та методи його проведення.

В умовах сучасності також вважається доцільним реформування нормативного базису у сфері фінансового контролю в Україні шляхом впровадження міжнародних стандартів, зокрема Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), і стандартів acquis communautaire, обов'язкових у Європейському Союзі, для гармонізації нормативно-правових актів України та практики їх застосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26 січня 1993 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text

2. Касьяненко Л.М. Правове регулювання фінансово-контрольних правовідносин. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2018. Вип. 4(40). С. 115–119.

3. Колісник А.С. Правове регулювання фінансового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання. Право та інновації. 2020. № 3(31). С. 71–77.

4. Настенко М.О. Державний фінансовий контроль як засіб правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. № 6. Т. 2. С. 91–94.

5. Гончарук С.М., Долбнєва Д.В., Приймак С.В., Романів Є.М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика. Львів. ЛНУ ім. І. Франка. 2019. 298 с.

Сергій ЯЦЮК,
здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Дослідження свідчать про те, що понад 75% всіх збитків, які виникають внаслідок економічних кримінальних правопорушень, припадають на банки та інші первинні фінансові установи. Ці установи стають все більш популярними серед злочинців для здійснення технологічних процесів, спрямованих на незаконне збагачення через ухилення від оподаткування, відмивання коштів клієнтів банку та легалізацію незаконно отриманих доходів. Кредитування стає однією з поширених і, водночас, вразливих операцій у банківській галузі з кримінологічної точки зору.

Нещодавно на фінансовому ринку спостерігалася зростаюча зацікавленість щодо кредитів як з боку підприємців, так і громадян. Банки ризикували, розширюючи свої кредитні портфелі, активно приваблюючи нових клієнтів, при